

Motala 2018-08-10

Till: Kommunstyrelsen
Motala kommun

Fråga till Allmänhetens Frågestund vid Fullmäktigesammanträdet 2018-08-27.

Äldreplanen

Motala kommun har antagit en äldreplan ” Att åldras i Motala kommun”. Planen gäller 2018-2028. Planen skall bland annat understödja det friska åldrandet.

Man skriver i förordet att en plan aldrig får bli statisk utan man kommer fortlöpande att följa hur man lyckas fullfölja tankar och idéer som uttryckts i den, och att man har behov av synpunkter från kommunens invånare i det fortsatta arbetet.

”Grunden för äldreplanen är vad som krävs för att kunna bibehålla hälsa, fortsätta vara aktiv och få en tillvaro som ger mening och trygghet.”

”Ett bra liv som äldre innebär i förlängningen att, kan behovet av vård och omsorg minska, både genom att behoven mildras och/eller skjuts på framtiden, är det till gagn för den enskilde. ”

Äldres hälsa och funktionsförmåga går att påverka genom att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för förändrad livsstil och levnadsvanor. Men man kanske som kommun inte kan göra detta på egen hand. Mer av individualism i termer av valfrihet har fått utrymme även inom kollektivt finansierade system. Trygghet och välfärd skapas numera av en kombination av ideell och skattefinansierad verksamhet och av tillgång till varor och tjänster på en privat marknad.

Kommunen fastslår att samverkan med föreningsliv och organisationer är en viktig del för att man skall nå de intentioner man har med sin äldreplan.

Våra frågor idag avser inte äldreplanens intentioner – utan att den i praktiken genomförs så att intentionerna i planen motverkas. Det är vår erfarenhet och vår uppfattning.

Vilka som ställer frågan

Vi representerar de äldre som deltagit i verksamheterna på Seniorernas Hälsocenter på Solbacken och på Skolgatan 7. Gruppens medelålder är 76 år vilket gör att vi väl motsvarar den s.k. 3:e åldern som äldreplanens första del vänder sig till.

Verksamheterna som vi deltagit i har haft som mål att ge positiva effekter på hälsa och välbefinnande genom två områden:

- Social gemenskap och meningsfullhet
- Fysisk aktivitet och träning

(Se sid 9 i äldreplanen.)

Hälsocenters betydelse

Våren 2014 startade Hälsocenter sin verksamhet med intentionen: ”Fysisk aktivitet är viktig för att kunna fortsätta leva ett självständigt och aktivt liv. Hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, ledbesvär, högt blodtryck och depression är några exempel som kan förhindras eller mildras genom regelbunden fysisk aktivitet”.

Fysisk aktivitet är således en god sak för den enskilde men är dessutom en samhällsvinst eftersom friskare personer kräver mindre vård och omsorg.

Avgifterna/kostnad för den enskilde äldre

Avgiften var vid starten 2014 250 kronor/termin både på Solbacken och Skolgatan 7. De s.k. Mötesplatserna; Strömsborg, Väster och Svanen (som snarare riktar sig till den s.k. ålder 4) var/är avgiftsfri.

År 2016 höjdes avgiften på Solbacken till 750 kronor/termin och på Skolgatan 7 till 350 kronor/termin. Skillnaden beror bl.a. på att Solbacken också erbjuder vattengymnastik.

Avgiftshöjningen föranleddes av att det gick ett drev bl.a. i media från politikerhåll att detta var illojal konkurrens gentemot privata Gym. Detta säger konkurrensverket, vid kontakt, att det är det inte alls. Kommunen har i uppdrag att bedriva förebyggande verksamhet enligt SoL och kan helt bestämma vilka avgifter man tar ut för olika verksamheter man bedriver.

Höjningen medförde att den kö som funnits innan försvann och att antalet som tränade minskade. Varför? Jo, för en pensionär med enbart folkpension blev avgiftshöjningen ett dråpslag för en redan ansträngd ekonomi. Eftersom kvinnor, generellt sett, har betydligt lägre pensioner än män drabbade detta kvinnorna extra hårt.

Tidsbegränsningen

Som om detta dråpslag inte vore nog så har kommunen beslutat att införa en begränsad period om 2 terminer för deltagarna på Skolgatan 7 och Seniorernas hälsocenter (som from i hösten 2018 finns i 2 lokaler Solbacken och Samuelsbergshemmet)

Sedan får vi, om vi vill fortsätta träna, göra det hos andra aktörer på den öppna marknaden .

Vi förlorar då:

- Mycket pengar För väldigt många blir det ett oöverstigligt hinder
- Den trygghet vi känner i gemenskapen med andra i vår ålder. Många har tidigare provat att träna hos andra men aldrig känt sig hemma eller trygga. Andra verksamheter förmår inte se äldres behov på samma sätt. Ledarna som Hälsocenter har är utbildade för vår åldersgrupp. Ska man samverka med andra aktörer måste dessa klara av att skapa en verksamhet som möter äldres behov. Exempelvis, och mycket viktigt, att inte känna sig utsatt i träningsrummen.
- Den sociala gemenskapen med diskussioner och glada skratt vilket också ger positiv effekt på hälsan.

Konsekvensanalys

Som kommunen mycket riktigt beskriver i sitt förord till äldreplanen får en sådan inte bli statisk utan måste utvärderas och följas. Man måste föra dialog med brukarna.

Om ni håller fast vid beslutet att äldre i Motala kommun endast får träna 2 terminer i kommunen regi (får man ex. bara 2 terminer på någon annan kommunal verksamhet?) så vill vi se en

utvärdering med start i januari 2019 av hur många som försvunnit ur verksamheterna.
Den turbulens som skapats som effekt av flytten till Samuelsbergshemmet har gjort att många redan slutat träna. Cirka 60 % av dem som tränade på Easylinemaskinerna försvann under vårterminen.
Hur många fler kommer att försvinna i januari 2019? Vår gissning är att det blir nära 100 %.
Det har inte tillkommit så många nya som får fortsätta.

Vad får detta för effekter för möjligheten att nå intentionen i äldreplanen? Ert agerande går ju stick i stäv med intentionerna!

Samverkan

Om kommunen skall samverka med andra aktörer på området så är väl det ett särskilt uppdrag för någon att se till att andra skapar motsvarande verksamhet? Att sätta sig ner och tala om hur dessa verksamheter som skall passa äldre ska se ut.

Som det nu är har vi ingen valfrihet – det finns inga andra goda alternativ. Som äldre behöver man en annan miljö och ett annat sammanhang än när man är ung och medelålders. Alternativet är risken att inte träna alls och bli mer ensam och deprimerad.

På uppdrag av pensionärsgruppen:

Anne-Marie Stamfeldt
070 308 32 45

ams@boremail.com

Thomas Lundqvist
073 078 06 67

masqvist@gmail.com